

Tyrimas **„Mokymosi motyvaciją formuojantys veiksniai“**

Tiriamąo darbo tikslas - nustatyti veiksnius, labiausiai įtakojančius moksleivių mokymosi motyvaciją, nustatyti jos skatinimo galimybes bei priemones.

Uždaviniai:

1. Išanalizuoti mokymosi motyvų sampratą, sandarą, priemones ir veiksnius;
2. Anketine apklausa nustatyti veiksnius, turinčius įtakos mokinių motyvacijai Panevėžio r. muzikos mokyklos Ramygalos skyriaus pamokose.
3. Nustatyti mokiniams priimtinausias motyvavimo priemones.
4. Įvertinti mokytojo, kaip motyvatoriaus, vaidmenį.

Tyrimas atliktas 2023-04-17 – 2023-05-31

Tyrimo dalyviai: Ramygalos skyriaus visų specialybių pagrindinio muzikinio ugdymo programos V –VIII klasių 28 mokiniai.

Tyrimo metodas – anketavimas.

Anketos pildymo laikas tiksliai neapibrėžtas, anketavimas vyko mokykloje.

Motyvacija - tam tikro elgesio, veiksmų, tikslingos veiklos skatinimas, kurį sukelia įvairūs motyvai.

Motyvavimas - (lot. motyvum) yra skatinamoji priežastis, veiksnys, tam tikros veiklos argumentas. Poreikiai – tai, ko individui subjektyviai ar objektyviai reikia jo fiziniam ar psichiniam (dvasiniam) komfortui.

Mokymosi motyvacija – vidinių mokymosi veiksmų paskatų sistema (L. Jovaiša 2007).

Motyvavimas – gebėjimas paveikti kitus, iškeltų tikslų įgyvendinimui.

Motyvacija visada susijusi su sąmoninga žmogaus veikla ir yra neatskiriama nuo jo poreikių.

Motyvacija apima žmogaus poreikius, interesus, norus, vertybes, įsitikinimus – parodo asmenybės kryptingumą. Motyvai yra veiksmų skatinamieji, lemiantys jų pobūdį ir kryptį, suteikiantys bendrą nusiteikimą mokytis.

Norint apibūdinti konkrečioje situacijoje elgesį lemiančias priežastis, paprastai vartojami terminai vidinė ir išorinė motyvacija. Galima sakyti, kad vidinė motyvacija reiškia, jog žmogus į kokią nors veiklą įsitraukia ne dėl būsimų jos rezultatų, o todėl, kad jam yra įdomi, maloni pati veikla, t.y. motyvai kyla iš paties subjekto. Išorinė motyvacija yra paremta motyvais, kurių pradžia slypi aplinkoje, kitų žmonių elgsenoje bei tarpusavio santykiuose (Butkienė, Kepalaitė, 1998).

Motyvai atlieka kelias funkcijas: pirmiausia, skatina žmogaus elgesį ir jį nukreipia. Be to motyvai padeda pajusti savo veiklos prasmę, dalyvauja ją kontroliuojant ir keičiant. Priklausomai nuo to, kokių motyvų skatinamas žmogus ką nors veikia, tos veiklos procesas arba jos rezultatai gali kelti pasitenkinimą arba, priešingai - nusivylimą.

Motyvai skiriami pagal paskirtį asmenybės gyvenime – fiziologiniai (susiję su kūno poreikių tenkinimu), socialiniai (susiję su visuomenei reikšminga veikla ir tarpasmeniniais santykiais), asmeniniai (kylantys iš asmenybės tobulėjimo poreikio).

Pagal šį modelį sudaryti anketos du blokai klausimų. Kiekvieną požymį atitinka vienas ar keli klausimai, kurie interpretuojami kaip požymio parametrai. Siekiant įvertinti mokytojo, kaip motyvatoriaus vaidmenį, pedagoginiai motyvai išskirti.

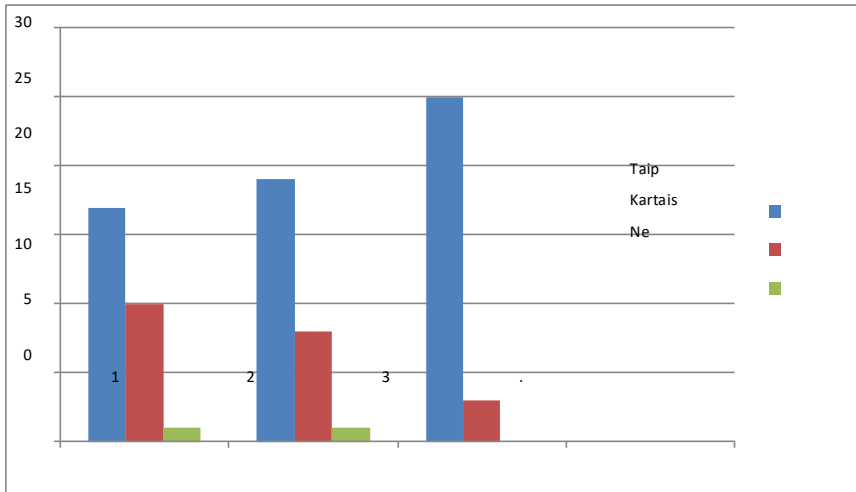
Mokymosi paskatos

Motyvacija	Motyvai	Teiginiai
Išorinė	1. Socialiniai 2. Fiziologiniai 3. Pedagoginiai	5,6,8,13 9,10,11 7,14,15,16
Vidinė	1. Asmeniniai 1.1. Saviraiškos poreikis 1.2. Pažinimo veiklos motyvai 1.3. Savivertė	1,2 3,12 4

Tiriamieji kiekvieną paskatos įtaką įvertino pagal reikšmingumą – Taip-reikšminga, Ne-neriekšminga, Kartais- nelabai reikšminga.

Motyvaciją skatinančių veiksnių raiška

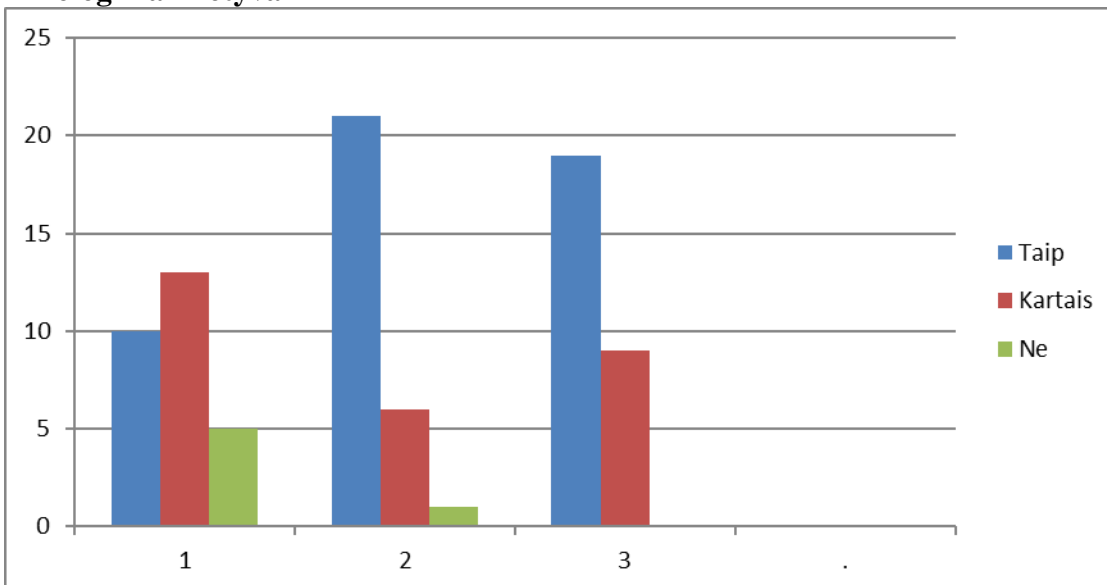
Asmeniniai motyvai

1. Esu talentingas ir man muzikuoti sekasi.
2. Noriu įgyti daugiau žinių.
3. Kai pamoka įdomi, mokytis norisi labiau.

Iš rezultato, galime teigti, kad mūsų mokyklos moksleivių ryškūs asmeniai motyvai -jie žingeidūs, džiaugiasi savo veikla, rezultatais bei yra aukštos savivertės.

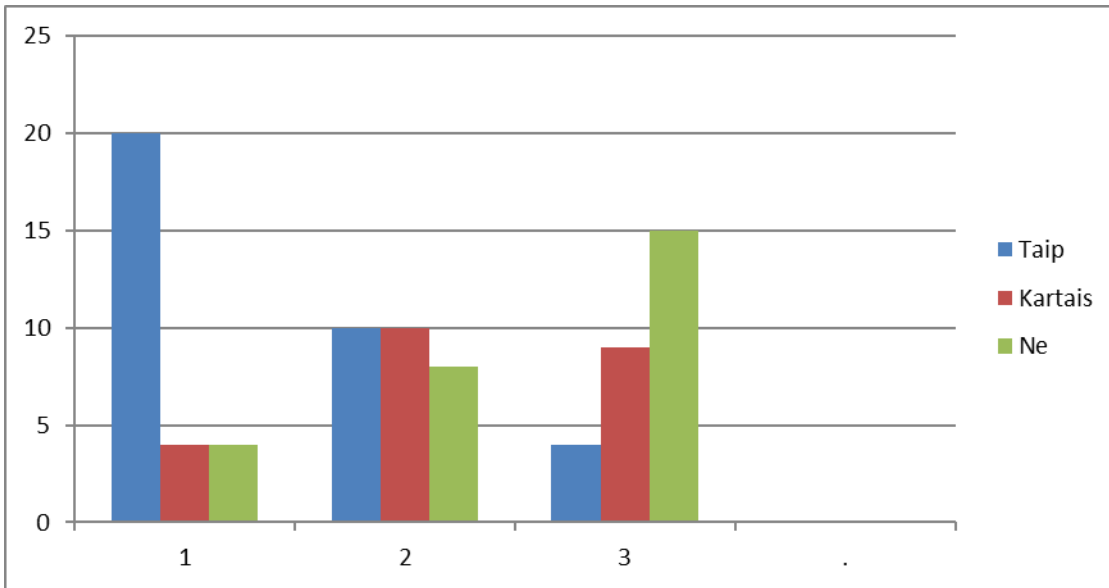
Fiziologiniai motyvai

1. Triukšmas klasėje erzina ir tada nesinori mokytis.
2. Jeigu jaučiuosi pavargęs, nesinori mokytis.
3. Smagiau mokytis, kai klasėje šviesu, gera atmosfera.

Rezultatai rodo, kad moksleiviams labai svarbi saugi, rami ugdymosi aplinka, gera savijauta. Bloga fiziologinė būsena mažina mokymosi motyvaciją daugeliam moksleivių labai ženkliai.

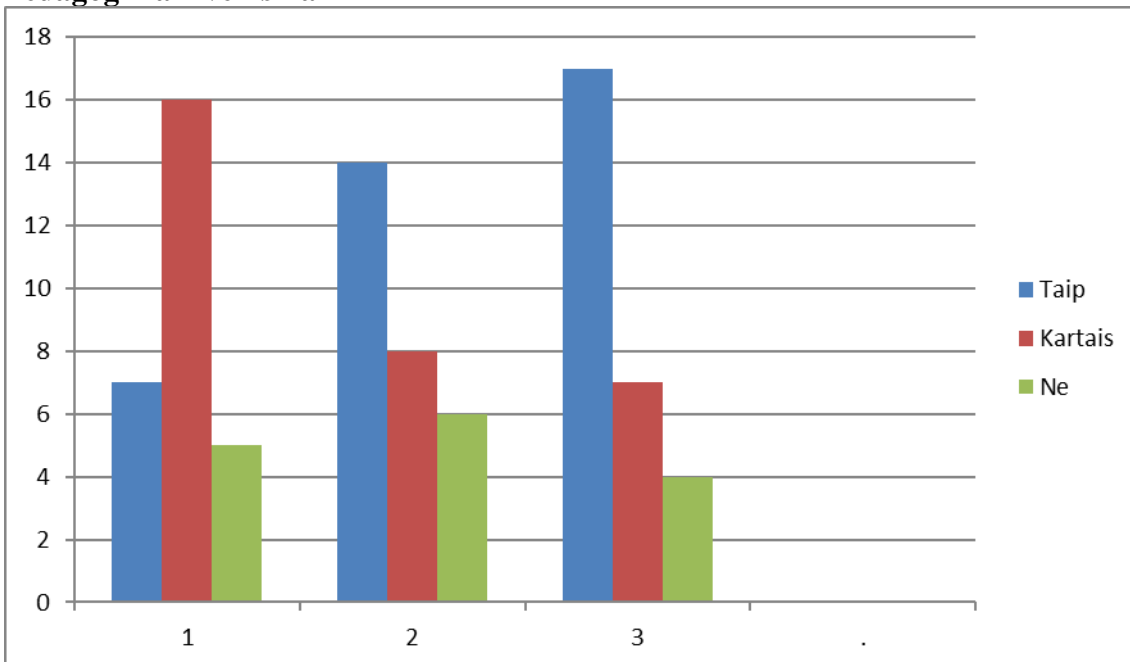
Socialiniai motyvai

1. Tėvai patenkinti, kai gaunu gerą pažymį ir tai skatina labiau stengtis
2. Mano draugas (-ė) labai gerai mokosi ir aš bandau sekti jo (jos) pavyzdžiu
3. Mokyti mane skatina būsimi atsiskaitymai, pasirodymai, konkursai

Tarp socialinių motyvų didžiausią poveikį ir paskatinimą moksleiviams suteikia šeima. Draugų pavyzdžiai įkvepia, tačiau ne visada. Mažiausiai skatinantys privalomi į rezultatą orientuoti veiksniai- atsiskaitymai, stresą, o kartais nusivylimą bei džiaugsmą sukeliantys, patirtimis besiremiantys veiksniai- konkursai, vieši pasirodymai.

Pedagoginiai veiksniai

1. Labiau noriu mokytis, kai mokytojai mane giria.
2. Kai mokytojas gerai išaiškina užduotį ir viską suprantu, tada man labiau norisi mokytis.

3. Gauti geri pažymiai dar labiau paskatina mokytis.

Moksleiviai labiausiai džiaugiasi ir vertina, ne mokytojų pagyras, bet ugdomosios medžiagos pateikimą, išaiškinimą bei kokybę. Bet didžiausia paskata išlieka mokinio įvertinimas pažymiu. Pakelta savivertė skatina tobulėti ir mokytis.

Motyvaciją skatinančių veiksnių palyginamojoje lentelėje stebime, kad svarbiausiu veiksniu yra fiziologiniai poreikiai bei motyvai, labai greta asmeniniai motyvai- saviugda bei pažinimo kompetencijos. Mokytojo kaip motyvatoriaus svarbiausias veiksnys – ugdymo kokybė, o iš socialinių paskatų - svarbiausia šeima.

Taigi svarbiausios priemonės mokinio motyvacijai:

- ◆ mokyklos jaukumas;
- ◆ vaiko darbingumas (jis nepavargsta ir ilgą laiką išlieka darbingas);
- ◆ sėkmės ir bendradarbiavimo džiaugsmas pamokų metu;
- ◆ vaiko smalsumas (jį patenkina vis nauja mokymosi medžiaga ir patraukli mokymosi forma) ;
- ◆ naujosios (Z) kartos vaikai yra aktyvūs, jų aplinka dinamiška, todėl ir mokymo(si) strategijos turi pasižymėti įvairove;
- ◆ aktyvių mokymo metodų svarba.

Mokymosi motyvacija silpnėja, kai moksleivis:

- ◆ nuolat patiria nesėkmes;
- ◆ gauna neadekvačius mokytojo vertinimus;
- ◆ per dideli tėvų lūkesčiai;
- ◆ gauna per sunkias arba per lengvas užduotis;
- ◆ negauna informacijos apie padarytą pažangą;
- ◆ mokosi nemalonioje, mokymuisi nepritaikytoje aplinkoje (blogas apšvietimas, šildymas, akustika).

Tyrimą atliko mokyt. metodininkė Vaida Nevulienė